СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1

Рік LIV. Ч. 186. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 21. вересня 1946. No. 186. New York and Jersey City, Saturday, September 21, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА АМЕРИКИ В НІЧОМУ НЕ ЗМІНИЛАСЯ

Перший раз після відомого виступу секретаря торгівлі Г. Волеса прийшло до виміни думок між президентом Труманом в Білому Домі та секретарем стейту Джеймсом Бирнсом у Парижі. З огляду на труднощі в наладнанні телефонного або радієвого получення, президент Труман вислав Бирнсу своє послання телетипом. Президент заявив, що внутрішні події в Злучених Державах не мають впливу на американську закордонну політику, що президент та його адміністрація повністю піддержують закордонно-політичну лінію, яку веде секретар стейту Бирнс та дав йому особисту гарантію, що від виступу Г. Волеса під цим оглядом нічого не змінилося. Сподіються, що на цю тему президент Труман зложить ще відповідну публичну офіціяльну заяву.

БАРУК ПРОТИ ВОЛЕСА.

У відповідь на критику американської атомової політики секретарем торгівлі Г. Волесом, голова американської комісії для контролі атомової енергії в О. Д., Бернард М. Барук з уповноваження президента і департаменту стейту заявив, що в американському становищі щодо міжнародної контролі атомової енергії не має жадних змін.

СТАЛІНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕС.

Під таким заголовком американський католицький тижневик „Амеріка" від 21. вересня надрукував довшу статтю Володимира Душника. В статті як подає у своїй замітці редакція тижневика — „Володимир Душник, українського роду, що покінчив університет у Ловені, а зараз американський громадянин, аналізує майбутній Американсько-Словянський Конгрес в розумінні тактики Сталінового троянського коня".

УКРАЇНЕЦЬ ВИНАЙШОВ НОВУ МАШИНУ.

Філядельфійська „Америка" подає, що відомий український громадянин Калина Лисюк в Новій Україні, Н. Дж., винайшов нову машину до вироблювання будівляних брил „блоків" не тільки з цементу, але навіть зі самої соломи і глини. Винахідник має вже замовлення на цю машину теж з інших країн та сподіється, що він причиниться багато до приспішення відбудови, головно в країнах знищених війною.

ВИНСТОН ЧОРЧИЛ ПРОПОНУЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ

Бувший британський премієр Винстон Чорчил виголосив промову в університеті в Ціріху, Швайцарія, в якій пропонував союз між Францією і Німеччиною, що мав би стати ядром створення Злучених Держав Европи, до яких у відповідній формі долучилися б теж Советський Союз і Америка. Чорчил заявив, що европейські народи повинні зреалізувати це якнайшвидше, бо „час короткий" і хоча війна формально закінчилася, то її загроза дальше існує. Виступ Винстона Чорчила викликав зрозуміле зацікавлення в світі.

АМЕРИКА ПРОПОНУЄ СВІТОВІ НОВИЙ ЧАРТЕР ТОРГІВЛІ.

Департамент стейту виготовив новий проект чартеру торгівлі, який предвиджує створення відповідної міжнародної організації для товарообміну. Копії проекту департамент стейту розіслав усім членам Обєднаних Держав і він буде предметом нарад найближчої конференції в цій справі, яка повинна відбутися наступного року.

ПРИМАС ЮГОСЛАВІЇ ЗААРЕШТОВАНИЙ ЗА „ЗРАДУ".

В Югославії заарештовано загребського архиєпископа і католицького примаса Югославії Алойзіюса Степінача, якого обвинувачується в „злочинах проти народу". Його заарештовано на підставі зізнань свідків у процесі Усташі, начеб то центр опозиційної роботи проти теперішнього югославського уряду мав находитися „в архиепископській палаті". Арешт найвищого церковного достойника в Югославії викликав зрозуміле зацікавлення в цілому світі, а для розслідження справи, виїхав до Югославії як апостольський візитатор, Джозеф Патрик Горлі, єпископ зо Ст. Агостин у Флориді.

СОВЕТСЬКА ШКОЛА.

Московський „Труд" в числі від 3-го серпня приносить довшу редакційну статтю „Перед початком шкільного року в школах трудящої молоді". В статті, крім цілого ряду міркувань та зазивів до комуністичної правовірности в навчанні, стверджується великі недостачі советської школи, як теж серіозні труднощі під цим оглядом нанесені війною. В статті обстоюється здійснення резолюції XVIII. партійного зізду, яка постановляє про загальну середню освіту дітей по містах та загальну т. зв. сьомиклясну освіту по селах. Звичайно, діло не в тому, як довго навчання триває, але чого й як вчать.

Відгук меморіялу американських українців

Повідомлення Ню Йорк Таймс про український меморіял з домаганням незалежности України внесений на Мировій Конференції в Парижі головою Українського Конгресового Комітету, Степаном Шумейком, передають теж інші чужомовні газети в Америці. Польський „Нови Сьвят" передав цю відомість на першій сторінці під великим заголовком „Україна домагається незалежності від Мирової Конференції в Парижі". В черговому числі (від 19. вересня) ця сама газета в редакційній статті „Робота і Рекляма" пише: „Американці українського походження зробили своє в Парижі. Репрезентуючи в своєму Українському Американському Конгресі заледви 750,000 американських громадян, вони потрапили предложити Мировій Конференції меморіял, а що більше, добитися відомости про це на сторінках великих американських щоденників". Власне під цим останнім оглядом — часопис вважає — не цілком вивязалась делегація американських поляків.

„Новое Русское Слово" подає цю вістку на свій „не было, нет і быть не может"-ський лад та в новинці під заголовком „Меморандум украинских сепаратистов" пише: „Представник украинских сепаратистов в Америке Степан Шумейко предложил парижской конференции меморандум з домаганням встановлення независимой Украины". Газету теж заболіло твердження, що „немцов вытеснили із СССР не русские, а украинцы".

Пятиколонні УЩВісті заявляють, що вони не гніваються за те, що делегація поїхала та внесла меморіял. Їх болить щось іншого. В коментарі „Незалежні сміхотворы" пишеться: „І хай би собі потакували (за поляками) ці виродки, ми напевно не звертали б уваги на їх дітвацькі затії, коли б не їх безвідповідальні теревені, що вони репрезентують 750,000 американських українців". Газета протестує щоби „до тих авантюрницьких дивоглядів причіпати добре імя американських українців".

ПРО ЩО ТЕПЕР ПИШУТЬ У ЛЬВОВІ?

Читаємо в У. Щ. Вістях статтю історичного дослідника, проф. Івана Крипякевича зі Львова. Її наголовок: „Перші звязки Західної України з Росією". У ній вихвалюються колишні поїздки кацапів до Росії за рублями. Про це пишеться тепер у Львові так: „Українські націоналісти всіляко старалися замовчувати про ті численні делегації, які їздили з усіх кінців України за допомогою до Росії. Тому про звязки України, а зокрема Західної України, з Росією широкі маси у нас майже нічого не знають".

Ось так звеличуються тепер царські „пособія", якими цар підпирав кацапщину в Галичині й тих продажних типів, якими погорджує кожний чесний українець.

СКЛАД ЦК КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В УКРАЇНІ.

„Правда" від 14. липня друкує широке звідомлення з пленуму Центрального Комітету Комуністичної Партії в Україні. Промовляв Хрущев і зі змісту його промови власне заповідається вже на „чистку" в усіх ділянках громадського життя, яке він гостро критикує. На цьому самому пленумі вибрано Оргбюро ЦК большевицької партії в Україні, в склад якого увійшли: М. С. Хрущев, Д. С. Коротченко, Д. З. Мануїльський, А. А. Епішев, К. З. Литвин, М. С. Співак, а кандидатами: З. Т. Сердюк і А. Г. Колибанов. Рівночасно затверджено другим секретарем ЦК партії Д. С. Коротченка, а третім К. З. Литвина. Секретарем по пропаганді затверджено І. Д. Назаренка.

СВІТОВИЙ ЗІЗД ПОЛЯКІВ.

Польські еміґранти планують відбути в 1947 році зізд представників усіх польських еміґрантів з усіх країн, як теж польських скитальців. Метою зізду є консолідація сил для оборони Польщі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays. Mondays and holidays by the Ukrainian National Association. Inc.. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Клямра на розчахнення

Останнє замішання зприводу промови секретаря торгівлі Генрія Волеса викликало дуже цікаві коментарі й полеміку на тему двоїстости в американській закордонній політиці. Переважна частина голосів, і то з поважних місць, вказувала, що роздвоення є шкідливе не так для внутрішньої як для закордонної справи. Були наведені приклади, як в минулому, скоро лише появилися признаки двоїстости в американській закордонній політиці, або лише признаки вагання, таку непевність використували інші держави для легковаження Америки. Легковажили нашу країну не лише противники-суперники, але й приятелі, ба навіть і слабі держави. Це зовсім зрозуміла справа для дослідників політики, а ще більше для історикiв, які вміють виказати такі приклади в минулому і з них витягнути науку.

Одначе є всюди ще „невірні Томи", які хочуть аж самі спрактикувати, чи справді так справа стоїть, як її представляють, чи це може особиста невдача одного або другого державника.

Коли б така практика була ведена в звичайній діточій грі, то на це можна б собі дозволити. Це була б лише от напр. програна або виграна або й розіграна партія у грі в шахи. Та як з такою грою получена шкода, часто неповоротна, то на таку практику не можна погоджуватися, а радше треба послухати людей, які вже перебули досвід і дійшли до відповідного висновку.

Мабуть на такому становищі станув президент Труман, коли заявив, що він підтримує закордонну політику секретаря Бирнса і її самочинно не буде зміняти.

Та що зробити із самим Волесом, який хотів ще раз завернути досягнення Бирнса в закордонній політиці і завернути її до того місця, звідки самий Бирнс колись починав? Для послідовності, Волес повинен був зрезигнувати із становища секретаря торгівлі в кабінеті, хочби тому, що він вмішався не у свій ресорт і ще до цього вийшов із критикою прилюдно. Проте, так званий „опортунізм", чи може практичний розум наказував поступити інакше. Тому, що у внутрішних відносинах Америки треба як-так наладнати справи серед самої Демократичної Партії, до якої зараховує себе Волес і президент і Бирнс, треба було втримати хоч на зверх партійну єдність.

Наближаються вибори до конгресу, до стейтових урядів, до мунісипалів — а це боротьба між Демократичною й Републиканською партіями, — отже треба хоч штучно зчіпити розколені фракції так, як залізною клямрою зчіплюється розчахнене дерево і воно може перестояти неодну бурю, хоч уже не зростеться. Кажуть, що роседнання між Волесом й іншими провідними демократами вже не вдасться завернути, бо Волес здавна був незалежним у своїм думанні й поведінці, дійшовши аж до дивацтва. Щоби не допустити до розчахнення Демократичної Партії, або хоч до відчахнення галузки, треба було заложити „клямру". Нею є обіцянка Волеса, що він буде мовчати аж до викінчення конференції в Парижі. У практиці це значить мовчанка до переведення осінних виборів, які прийдуть негайно після плянованого закінчення Мирової Конференції в Парижі.

НОВИЙ ФАШИСТ — НОВІ МЕТОДИ НИЩЕННЯ.

(УПС). Очевидець, що ще в червні ц. р. перебував у Львові, подає такі вісті про большевицький терор в Україні: На місце брунатного гітлерівського фашиста розпаношився червоний фашист в Україні, вносячи однак до досвіду першого ще й свої питомі методи нищення і розкладу. І так, щоб засіяти зерно зневіри і безладдя у визвольний фронт, большевики ніччю скрито вбивають небажаних собі, а то й зовсім невинних людей. Згодом влаштовують окремі мітінги, на яких викрикують: от ви самі себе нищите. Так нпр. в с. Ґ. в півд.-зах. Україні ніччю в травні замордували цілу родину селянина С., що був дуже чесною людиною і справді держався здалека від „політики". Сусіди бачили, як ніччю до його хати заходили НКВД-исти. Ранком НКВД ствердило, що „хтось" застрілив того господаря і жінку, а маленьку дитину розторощив, вдаряючи до одвірка. Трупів зложило НКВД під церквою, зігнало ціле село на мітінґ, де агітатор з району кричав ехидно усміхаючись: ось що ваша УПА виробляє. Вбиває чесних і невинних громадян і маленьких дітей..."

Таких подій чимало в Західній Україні. Ніхто не є певний свого життя, не знає, чи бува НКВД не замордує його для цілей своєї пропаганди.

Останньо бувають ще й такі випадки: ніччю до села заїзджає група озброєних советських цивільних людей, нападає на хати і грабує, що попаде під руку. Є дані, що це робить советська адміністраціа, що хоче таким чином залякати населення, довести його до крайної нужди, змусити дбати лише за свій нужденний прожиток, а з тим залишити спротив советській владі та не піддержувати українських повстанців.

Очевидець стверджує, що політика Советів у Західній Україні іде шляхами гітлерівського фашиста. А це: Населення обложено важкими податками. Кожен громадянин платить поголовно податок 220 рублів річно, а крomі того нормальні податки та „продналог" на взір німецьких контингентів. Нпр. власники землі до 2 гетарів платять 200 кг. збіжжя, до 3 га. — 220 кг., але власник 10 га. платить 5 тисяч кільограмів. За несплату податку майно конфіскують, а власника вивозять на Сибір.

Вивози на Сибір та в советські концтабори відбуваються систематично. Найперше вивезли родини поліцистів. Родини вояків „Галицької Дивізії" приготовляють до вивозу, бо списують вже їхнє майно. Родини повстанців, що їх убито в сутичках і устійнено прізвища, — вивозять вже тепер.

По селах та містах відбуваються на німецький зразок ловлі людей, що їх згодом відставляють на примусові роботи на Донбас та інші промислові центри СССР. Загалом до такого виїзду на роботи є зобовязані всі чоловіки і жінки самітні, та родини бездітні, або з одною дитиною.

Безсумнівними познаками розкладу в СССР є сильно поширені між урядовцями хабарництво та підкупність. За гроші, і „водку" можна в СССР все купити.

ПОШИРЮЙТЕ „СВОБОДУ".

ТІЛЬКИ ОДНА ГРЕКО-КАТ. ПАРОХІЯ.

В цілій Польщі, як пишуть польскі газети, існує тепер тільки одна греко-католицька парохія, іменно в Кракові.